

Nr	Innsender	Merknad	Vurdering av merknad
1	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 17.09.20	<p>Vi viser til høring av kommunal planstrategi og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel datert 11.09.2020. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har i tillegg fått ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbebygde strøk (urbanhydrologi) og veiledning til kommunal arealplanlegging. Arbeidet med kommunal planstrategi legger føringer for kommunens arealplanlegging i flere år framover. Vi viser til NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging, der det er beskrevet hvordan våre forvaltningsområder skal ivaretas i kommunale planer. Kommuneplanens samfunnsdel ble sist utarbeidet i 2011, og var gjennom en mindre revidering i 2015. Arealdelen og kommunedelplan for sentrum er fra 2018.</p> <p>Klimautfordringer og naturfare Arbeidet med kommunal planstrategi legger føringer for kommunens arealplanlegging i flere år framover. Planstrategien skal omtale behov for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. NVE anbefaler derfor at kommunen legger vekt på helhetlig forvaltning i nedbørfelt, vurderer behovet for overordna overvannsplaner og planlegger den kommunale utviklingen slik at man unngår å bygge seg inn i nye utfordringer knyttet til naturfare. Fauske kommune har som kjent en del utfordringer med kvikkleireutsatte områder. Det vises i den forbindelse til NGLs</p>	<p>Norges vassdrags- og energidirektrats innspill tas til orientering og etterretning.</p> <p>Fauske kommune har fått 100 000,- i støtte fra NVE til å utføre kartlegging av kritiske punkt. Denne kartleggingen og annet lokalt kunnskapsgrunnlag danner grunnlaget for å kunne utarbeide en overordnet overvannsplan på sikt. Temaplan overordnede</p>

	<p>rapport Kvikkleirekartlegging Fauske, datert 04.12.2009. På grunn av kriteriene som ble satt i forbindelse med denne kartleggingen (blant annet minimum høydeforskjell på 10 meter innen sonen) finnes flere andre mindre kvikkleireforekomster innenfor kartlagt kartblad som ikke fremkommer i rapporten. Dette gjelder blant annet for området i Fauske sentrum, og da spesielt i området ned mot sjøen. NVE og Fauske kommune har ved flere anledninger vært i dialog i forbindelse med supplerende grunnundersøkelser i dette området. Vi kan ikke se at dette arbeidet er nevnt i kommunal planstrategi og ber kommunen å vurdere å ta dette med.</p> <p>Videre er det i planstrategien beskrevet at kommunedelplan for Fauske sentrum og deler av arealplanen vurderes revidert, selv at disse planene er forholdsvis nye (2018). NVE synes dette er positivt, og ber om at det i den forbindelse sees på overfornevnte forhold angående grunnforhold/fare for kvikkleireskred i sentrumsområdet.</p> <p>NVE mener at planstrategien bør gi tydelige føringer for hvordan kommunen skal arbeide med den overordnede ROS-analysen i kommunen, slik at faren for flom og skred blir identifisert på overordnet nivå i kommunen. NVE forventer at Fauske kommune går gjennom sine respektive tettsteder/ utbyggingsområder, og analyserer hvilke områder som er sårbare for videre utbygging/fortetting knyttet til skred, flom- og overvannsutfordringer i små nedbørfelt. Områder der man har bygd seg inn i flomutfordringer (eller områder der man er i ferd med å gjøre dette) er viktig å identifisere. I den sammenheng vil vi informere om at kommunen kan søke NVEs tilskuddsordning til kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag. Kartleggingen tar utgangspunkt i NVEs retningslinjer 3/2015 – <i>Flaumfare langs bekker</i>.</p>	<p>overvannsplaner tilføyes i planstrategien.</p> <p>Informasjonen tilføyes i planstrategien under «kommunedelplan for sentrum», og det er nødvendig å fullføre grunnundersøkelsene NVE referer til.</p> <p>I forbindelse med revidering av kommunedelplan for sentrum skal det sees nærmere på grunnforhold og fare for kvikkleireskred i sentrumsområdet.</p> <p>Fauske kommune vil gå i gjennom sine tettsteder og utbyggingsområder. I første omgang har kommunen fått innvilget tilsagn for å analysere kritiske punkt i Fauske</p>
--	--	--

		<p><i>Råd og tips om kartlegging.</i> Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene. Klimatilpasning handler om å ta hensyn til dagens og fremtidens klima. Klimaprofil for Nordland gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i denne delen av landet. Klimaprofilen finnes på www.klimaservicesenter.no. Klimaprofilen er et viktig kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i kommunens overordnede planlegging. Flere nyttige veiledere og verktøy finnes på www.nve.no/arealplan. Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.</p>	<p>by/sentrumsområdet. Deretter må det sees nærmere på de andre områdene i kommunen. Resultatene fra dette må sees i sammenheng med kommunens overordnede ROS-analysen.</p>
2	Forsvarsbygg 16.09.20	Forsvarsbygg har ingen merknader til den kommunale planstrategien og forslaget til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel	Forsvarsbyggs innspill tas til orientering.
3	Kystverket 02.10.20	Kystverket viser til oversendte dokumenter vedrørende planforslag for kommuneplanens samfunnsdel. Kommunedelplan for Skjerstadvjorden ble vedtatt i 2019 og Kystverket leverte i den sammenheng innspill for å ivareta ferdsel, sjøsikkerhet og sjørelatert næringsaktivitet. Med bakgrunn i vårt myndighetsområde og nylig vedtatt kommunedelplan for Skjerstadvjorden har Kystverket ingen kommentarer til de oversendte dokumentene.	Kystverkets innspill tas til orientering.
4	Statens vegvesen 19.10.20	Vi viser til deres brev datert 11.09.2020. Statens vegvesen har ansvar for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.	Statens vegvesens innspill tas til orientering Tidspunkt for revidering av kommunedelplan for trafiksikkerhet endres på

		<p>Fauske kommune har startet planarbeidet med å revidere kommuneplanen. Kommunen har valgt å slå sammen planstrategien for 2020-2023 og planprogrammet i ett dokument. Vårt innspill: En planstrategi skal avklare planoppgaver og gi retning for kommunes strategiske valg i valgperioden. Et planprogram er en beskrivelse av planprosessen og hva som skal være hovedtema i kommuneplanens samfunnsdel. Vi er spesielt opptatt av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommuneplanens arealdel – den bør jevnlig revideres etter behov. • Kommunedelplan for Fauske sentrum - den bør jevnlig revideres etter behov. • Kommunedelplan for trafikksikkerhet - den bør årlig revideres og oppdateres. 	<p>bakgrunn av Staten vegvesens innspill: «<i>Planens handlingsdel revideres årlig. Samtidig skal det vurderes om planens generelle del skal oppdateres og revideres</i>». Fauske kommune skal på bakgrunn av ny samfunnsplan revidere både deler av kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Fauske sentrum.</p>
5	Bane Nor 21.10.20	<p>Vi viser til brev datert 11.09.2020 vedrørende ovennevnte.</p> <p>Nordlandsbanen går gjennom Fauske kommune. Nordlandsbanen er av nasjonal betydning for gods- og persontransport. Vi gjør også oppmerksom på at det pågår prosjekt for kapasitetsøkning ved Fauske godsterminal. Bane NOR vil understreke viktigheten av å prioritere utbygging og fortetting rundt etablerte kollektivknutepunkt.</p> <p>Vi viser til <i>Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging</i> som sier at «<i>Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer.</i>»</p> <p>Utvikling rundt knutepunktene gir mulighet for å overføre transportandeler til gange, sykkel og kollektivtransport. For å oppnå miljømål må kommunene aktivt prioritere</p>	<p>Bane Nors innspill tas til orientering.</p>

		<p>utbygging rundt kollektivknutepunktene og etablerte tettsteder, og fortetting ved knutepunktene må prioriteres foran nye utbyggingsområder.</p> <p>Jernbanen går gjennom kommunen, og all utbygging nær og langs jernbanen må vurderes opp mot ferdsel ved og over jernbanen. Trygg kryssing av jernbanen må prioriteres i all planlegging. I fremtidig arealplanlegging må det også legges vekt på jernbanens sikkerhet og mulighetene for drift, vedlikehold og utvikling av jernbanen.</p>	
6	Husbanken 21.10.20	<p>Viser til brev datert 11.09.20 hvor dere ønsker innspill til kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Her kommer innspill fra Husbanken på de tilsendte dokumentene.</p> <p>Først vil vi nevne at Husbankens samfunnsoppdrag er å forebygge at folk blir vanskeligstilte på boligmarkedet, og bidra til at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en egnet bolig. Vi tenker at helhetlig kommunal planlegging hvor også boligsosiale hensyn er systematisk integrert, er riktig vei å gå for at kommunene skal lykkes på det boligsosiale området lokalt.</p> <p>Vi opplever at tilsendte forslag til planstrategi og planprogram fanger opp relevante boligsosiale problemstillinger på en god måte. Dere lister opp prosjekter som påvirker planbehovet i kapittel 2. Dere refererer til nasjonale forventninger til planleggingen - herunder området «å skape sosialt bærekraftige samfunn», samt «trygge samfunn for alle». Kapittel 4.1 er lettlest og klargjørende mht utfordringer og sentrale målgrupper som dere må planlegge for. Aldrende befolkning, endret befolkningssammensetning med påfølgende konsekvenser for boligmarkedet, økt sosial ulikhet, unge med utfordringer og</p>	<p>Husbankens innspill tas til orientering.</p> <p>Prosjektleder for ny samfunnsplan og folkehelserådgiver har vært i dialog med ungdomsrådet for å klarlegge hvordan de ønsker å bli involvert i planarbeidet, og hvilke arrangement og kanaler de ønsker at kommunen tar i bruk. Det er foreslått noen arrangement/bruk av sosiale medier av Ungdomsrådet, og vi vil utarbeide medvirkningsstrategi sammen med ungdommen.</p>

		<p>dimensjonering av tjenester er alle stikkord som er sentrale innenfor det boligsosiale feltet.</p> <p>I kapittel 5.1, listes ulike grupper som har gitt tidlige innspill til planstrategien opp. Fra et husbankståsted savner vi barn/ unge og organisasjoner som representerer rus/ psykiatrifeltet. Vi ser at unge er tenkt involvert senere i prosessen - jfr kapittel 10.2 side 31. Spørsmålet er om man burde vurdere å spørre både ungdomsgruppen og representanter for rus/ psykiatrifeltet om de har foretrukne måter (i stedet for facebook) som gir dem mulighet til å medvirke.</p> <p>Gjennom aktuelle saksfremlegg foreslår Fauske kommune på side 15, å «snu planbunken» og starte på toppen med ny samfunnsdel, for på denne måten å jobbe frem «en rød tråd» i kommunens planhierarki. Dette er en viktig tidspunkt for samtidig å kunne jobbe inn relevante boligsosiale hensyn, og vi tolker tilsendte dokumenter dithen at dere tar sikte på å få til dette nå.</p> <p>I kapittel 5.3 og 5.4 ser vi at dere har produsert, eller skal produsere en rekke tematiske kommunedelplaner samt fag/temaplaner som skal stå i relasjon til hverandre og til overordnet plan. Dere omtaler blant annet energi og klimaplan, plan for helse, omsorg og sosial, samt separate planer for demens, habilitering, rus/ psykisk helse , oppvekst og veteraner. Alle disse ulike planene tangerer / overlapper dels det boligsosiale fagområdet og de målgruppene som inngår i temaplan boligpolitikk. Det er derfor relevant å spørre hvordan de andre planene «henger sammen med» den boligpolitiske planen. Og motsatt</p>	<p>Gjennom prosjektet Boligsosiale hensyn vil Fauske kommune gå i dialog med organisasjoner som representere rus/psykiatrifeltet. Fauske kommune har også ansatt erfaringskonsulent, og det undersøkes hvilke rammer som er satt for denne ressursen – og om vedkommende kan tas inn i dette arbeidet på noen måte. Brukererfaringer på rus/psykiatrifeltet er og svært sentralt i arbeidet med prosjektet kommunen er en del av. Gjennom prosjektet er også Brukerstemmen i Nord aktiv, og ressurspersonen i dette arbeidet vil benyttes for å finne gode måter å inkludere denne målgruppen.</p>
--	--	---	--

		<p>- hvordan er boligsosiale hensyn ivaretatt i alle disse sidestilte og dels overordnede fag/temaplanene?</p> <p>Fra et Husbankståsted tenker vi at de prioriterte områdene i kap 9.1 har gode mulighet til å ta opp i seg det boligsosiale arbeidet, og vi synes det er et godt grep at dere tenker folkehelse bredt - både mht målgrupper og livsløp og ikke minst hvilke ulike bolig og tjenestebehov de ulike gruppene kan tenkes på få i tiden fremover.</p> <p>Helt til sist registrerer vi avsnitt 9.3 om lokale arealstrategier. Også her er bolig, samt spørsmål rundt utnyttelsesgrad og transportårer (helhetlig bolig/areal og transportplanlegging) løftet frem. Igjen må vi gi dere skryt av måten dere tenker bolig og boligpolitikk integrert i den helhetlige planleggingen.</p> <p>Samlet sett oppleves dette som et godt utgangspunkt for å koble den overordnede samfunnsplanleggingen sammen med lokal boligpolitikk og lokalt boligsosialt arbeid.</p>	<p>Gjennom å «snu planbunken» og prosjektet Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging - vil en av øvelsene kommunen gjør nettopp være det å se planene i sammenheng, og se hvordan boligsosiale hensyn ivaretas, eller må ivaretas i de andre planene.</p>
7	<p>Direktorater for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard 22.10.20</p>	<p>Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 24. september 2020.</p> <p>Om DMF</p> <p>DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.</p> <p>Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida</p>	<p>Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard tas til orientering og etterretning.</p>

		<p>og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.</p> <p>Om planstrategien</p> <p>Fauske kommune ber om innspill til utarbeiding av ny planstrategi for inneværende planperiode. Planstrategien skal ta stilling til hvilke spørsmål som er viktige å arbeide med for den nyvalgte kommunale planmyndigheten. Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen skal revideres, helt eller delvis.</p> <p>Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet</p> <p>I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har store mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas. Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkrressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.</p> <p>Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:</p>	
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv. <p>Forvaltning av ikke-fornybare ressurser</p> <p>Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner.</p> <p>Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. Mineralindustrien i Norge bidrar med en rekke mineraler som er nødvendig for samfunnet, den skaper arbeidsplasser og gir positive ringvirkninger i lokalsamfunnet. Stabil og forutsigbar ressurstilgang er viktig, ikke bare for pågående mineralvirksomhet, men også for virksomheter og produksjon som er avhengig av mineralressurser som råvare. Tilgang på byggeråstoffer spesielt er i mange tilfeller avgjørende for å kunne realisere planlagte utbyggingstiltak. God planlegging og synliggjøring av mineralressurser, på kommunalt og regionalt nivå, bidrar også til å gi mineralnæringen forutsigbare rammebetingelser på kort og lang sikt.</p> <p>DMF anbefaler at det gjøres en vurdering av om eksisterende plangrunnlag i tilstrekkelig grad bidrar til å sikre god og langsiktig forvaltning av kommunens mineralressurser. Videre bør det gjøres en vurdering av om kommunen har tilgang på nødvendige mineralske ressurser for realisering av planlagt utvikling og utbygging.</p>	<p>Temaet mineralressurser tas med som eget tema inn i samfunnsplanen. Det er tidligere utarbeidet mineralressurskart, og det foreligger en rapport på området. Det kommunale foretaket Fauna har vært involvert i utarbeiding av Mineralstrategi for Nord-Norge. De vil være en viktig aktør i</p>
--	--	--	---

		<p>DMF anbefaler at temaet mineralressurser også tas inn i overordnede føringer i samfunnsdelen til kommuneplanen. Slik vil grunnlaget for videre behandling av mineralske ressurser og områder for råstoffutvinning være vurdert før revisjon av arealdelen til kommuneplanen. DMF anbefaler videre at det blir vurdert å utarbeide en temaplan for mineralressurser, som inkluderer lokal forvaltning av ressursene.</p> <p>DMF registrerer at planprogrammet viser til Mineralstrategi for Nord-Norge og fremhever Fauskes deltagelse i forumet Saltenstrategiene som bl.a. har fokus på næringsutvikling og mineralressurser. Vi oppfordrer til at Fauske kommune fortsetter sitt fokus på forvaltning av mineraler på regionalt nivå, og knytter dette sammen med arbeidet med samfunnsdelen og ny kommunedelplan for strategisk næringsutvikling.</p> <p>For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.</p>	<p>arbeidet videre. Når ny samfunnsplan er utarbeidet, og når arbeidet med strategisk næringsplan foreligger, må det tas en vurdering på om det er behov for en egen temaplan for mineralressurser; eller om behovene dekkes av kommuneplanen og kommunedelplanene kommunen da innehar.</p>
8	Sametinget 20.10.20	<p>Viser til brev fra dere 11.09.20 og takker for muligheten til å gi uttalelse til deres planstrategi for inneværende kommunestyreperiode og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel.</p> <p>Fauske kommune har satt i gang et viktig arbeid for planstrategi og samfunnsplan fremover. Forslaget er ryddig fremstilt, men vi kan ikke se at samisk naturgrunnlag er ivarettatt i planen, jmfør plan og bygningslovens § 3-1.</p> <p>Sikring av det samiske natur og kulturgrunnlaget i planlegginga</p>	<p>Sametinget innspill tas til orientering og etterretning.</p> <p>Sikring av naturgrunnlag for samsik kultur, næringsøvelse og samfunnsliv tilføyes i planstrategien, og samfunnsplanen vil også ta for</p>

	<p>Fauske kommune befinner seg i tradisjonelt samisk område og har en historie, kultur og nålevende næringer i sin kommune som er samisk. Sametinget minner om at kommunal planlegging skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv jamfør PBL § 3-1. <i>Det bør konkretiseres i planstrategien og samfunnsplanen hvordan kommunen vil sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv.</i> Status, potensial og konsekvenser for det samiske i kommunen bør fremkomme. Dette kan omhandle samisk næring, språk, kulturminner eller andre sider ved samfunnet som kan være avgjørende for utviklinga av det samiske fremover.</p> <p>Sametingets planveileder viser til hvordan plan og bygningslovens § 3-1 kan konkretiseres. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging viser også til samiske hensyn som reindrift og kulturminner. Sametinget forventer at Sametingets planveileder vises til i deres plandokument for planstrategien og kommuneplanens samfunnsdel. Dette kan legges inn under kapittel 3 «overordnede føringer for kommunalt planarbeid, i planforslaget. Sametingets planveileder finner dere her: https://sametinget.no/areal-klima-og-miljo/sametingets-planveileder/</p> <p>Sametinget mener at kommunen vil ha fordel av å tilstrebe seg en tidlig og god dialog med reindriftna i planspørsmål, ikke minst fordi de er brukere av store areal i kommunen. Det bør vises til i plandokumentene at reindriftna og andre samiske arealinteresser skal medvirke i kommunale plansaker og sikres arealer. Slik at det samiske natur og kulturgrunnlaget sikres i planlegginga. Dette er også i tråd med regionale og nasjonale forventninger til kommunal planlegging.</p>	<p>seg denne tematikken. Sametingets planveileder vil bli brukt i det videre arbeidet.</p> <p>Legges til i delkapittelet.</p> <p>Tas til etterretning.</p>
--	--	--

		<p>I Fauske kommune er det samiske kulturminner og stort potensiale for videre funn. Det er viktig å synliggjøre historiske kulturminner i kommunen i samfunnsdelen. Vi registrerer at Fauske kommune nå arbeider med kommunedelplan for gruve- industrielle kulturminner og det er positivt. Vi anbefaler Fauske kommune å lage en kulturminneplan for hele kommunen, som også omhandler samiske kulturminner, for å kunne gi en bedre og mer forutsigbar arealplanlegging. Sametinget er forvaltningsmyndighet for samiske kulturminner og vil være behjelpelig med planlegging for kulturminner i Fauske kommune.</p> <p>Sametinget oppfordrer også Fauske kommune til å ivareta samisk natur og kulturgrunnlag i temaplaner som oppvekst, næring og kultur. Våre fagavdelinger vil kunne være behjelpelig med dette.</p> <p>Aktuelle problemstillinger for kartlegging for å sikre samisk natur og kulturgrunnlag samiske i kommuneplanarbeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kartlegge utviklingstrekk og utfordringer blant den samiske befolkningen i kommunen, - kartlegge utviklingstrekk og utfordringer for samiske næringer i kommunen som reindrift, fjordfiske og utmarksnæringer i tillegg til landbruket - gjøre en vurdering av status, muligheter og utfordringer i forhold til samisk språk og kultur i barnehage og skole - undersøke om det finnes behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten hos barn og voksne 	<p>Fauske kommune vil gå i dialog med Sametinget når det gjelder utarbeiding av kulturminneplan for hele kommunen; og som også inkluderer de samiske kulturminnene. Her er kommune oppmerksom på at det også eksisterer tilskuddsmidler. Aller først må Fauske kommune få ferdigstilt det påbegynte arbeidet med de gruveindustrielle kulturminnene i Sulitjelma.</p> <p>De aktuelle problemstillingene vil bli brukt videre i arbeidet med kommuneplanen.</p>
--	--	---	--

		<p>- ta i bruk samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskap og forståelser på lik linje med forskningsbasert kunnskap vurdere om det er behov for å utrede folkehelseutfordringer blant den samiske befolkningen</p> <p>Vi ønsker Fauske kommune lykke til med det videre planarbeidet og ber dere ta kontakt om det er spørsmål til vår uttalelse.</p>	
9	Nordland fylkeskommune 28.10.20	<p>Nordland fylkeskommune (Nfk) har 14.09.2020 mottatt kombinert kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel for Fauske kommune. Frist for uttalelsen var 24.10.2020, men Nfk har fått utsettelse til 30.10.2020.</p> <p>Planstatus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2025, vedtatt 08.09.2011 • Kommuneplanens arealdel 2018-2030, vedtatt 03.02.2011 <p>Generelt</p> <p>For alle regionale planer og kommuneplaner, og for reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet jf. Plan- og bygningsloven (Pbl.) § 4-1. Planstrategi og planprogram kan samordnes dersom det er klart at kommuneplanen skal revideres. Arbeidet med planprogrammet må da tilpasses den kommunale planstrategien. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt og hvilke alternativer som vil bli vurdert. Planprogrammet for samfunnsdelen skal også avklare nødvendige utredninger for de langsiktige arealbehovene, miljømessige utfordringer, utfordringer knyttet til universell</p>	Nordland fylkeskommunes innspill tas til orientering og etterretning.

	<p>utforming, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon, for sektorene og for utvalgte målgrupper jf. Pbl. § 4-1 og 11-13. Pbl. kapittel 4 legger vekt på at planprogrammet er et fleksibelt verktøy, som skal tilpasses den konkrete plansituasjon og planbehov. Planprogrammet skal gi berørte statlige og regionale organer et grunnlag for å vurdere om planen kan komme i konflikt med nasjonale eller regionale interesser.</p> <p>Samfunn</p> <p>Foreliggende forslag til kommunal planstrategi gir en god oversikt over hvilke planer og prioriteringer kommunen har foretatt for planperioden. Kombinert planstrategi og planprogram er her løst på en god måte. Det er positivt at Fauske kommune nå iverksetter planarbeidet med samfunnsdelen. Det registreres at tidligere samfunnsdel ikke har fungert godt som styringsverktøy, og at det allerede i forrige planstrategi ble vedtatt å utarbeide ny samfunnsdel. Planarbeidet ble dog ikke gjennomført grunnet mangel på administrativ kapasitet. Det er derfor viktig at arbeidet denne gangen tildeles tilstrekkelig ressurser. For at planen skal fungere som styringsverktøy er det viktig at planprosessen har politisk forankring fra oppstart til vedtak.</p> <p>Det registreres også at deler av gjeldende arealdel skal revideres. Aktuelle revidering bør da tilpasses samfunnsdelens arealpolitiske føringer. I og med at arealdelen er relativt ny, må selvfølgelig øvrige overordna føringer i denne tilpasses den nye samfunnsdelen som styringsverktøy. Nordland fylkeskommune har ingen øvrige kommentarer til prioriteringer i planstrategien.</p>	
--	---	--

		<p>Planprogrammet</p> <p>Formål med planarbeidet er tydelig, og rammene for planarbeidet ivaretar godt nasjonale føringer, samt nasjonale- og regionale forventninger.</p> <p>Det er bra at Fauske kommune prioriterer folkehelse og livskvalitet i planarbeidet.</p> <p>Folkehelse satt i et livsløpsperspektiv er derfor en god forutsetning for å lykkes.</p> <p><i>Innbyggerne i Nordland skal ha gode levekår (Fylkesplan for Nordland 2013-2025).</i></p> <p>Tilgang til egnet bolig er sentralt for den enkeltes livskvalitet. Mangel på boliger, spesielt utleieboliger, er en stor utfordring i mange kommuner. I distriktene er mange boliger lagt beslag på som fritidsboliger, noe som gjør rekruttering og tilflytting vanskelig. Unge sliter med å få seg hybler og sin første bolig, noe som kan gå ut over skolegangen til elever og studenter. På sikt skaper en aldrende befolkning i en aldrende boligmasse utfordringer.</p> <p>Gode levevaner og god helse gir bedre funksjon og mestring i hverdagen. Et godt helsefremmende arbeid vil bidra til økt livskvalitet for den enkelte, gi samfunnsøkonomiske gevinster og bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. Lokale helsetilbud er viktige for å sikre tilgjengelighet og likeverdighet. Store deler av oppveksten tilbringes i skole og barnehage, og store deler av det voksne liv er tilknyttet arbeidsplassen. Disse dagliglivets arenaer må utvikles til helsefremmende arenaer.</p> <p>Planprogrammets 6 politikkområder gir en god struktur for å løse samfunnsutfordringene. Det er viktig da at kommunestyret utarbeider en konkret og målrettet samfunnsdel med prioriteringer, og med klar kobling mot handlingsdelen/økonomiplanen.</p>	
--	--	--	--

	<p>En av hoveddelene i et planprogram er å presentere, begrunne og beskrive hvilke <i>alternativer</i> kommunen skal vurdere for å løse utfordringer, disse er ofte relatert til arealdisponering, men har stor relevans også til samfunnsdelen. Kommuneplanens samfunnsdel skal gi føringer til og bidra med å samordne sektorenes planer.</p> <p>Planprogrammet kan med fordel belyse hvilke alternative muligheter man organisatorisk har for å løse kommunale oppgaver, eksempelvis om disse løses innenfor eksisterende tjenesteområder, som tverrsektorielle oppgaver eller ved interkommunalt samarbeid Pbl. § 9-1. Det kan også gis en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for samfunnsutvikling og sektorenes virksomhet. Dette for å finne ut hvilke utfordringer kommunen vil prioritere ut over lovpålagte og andre nødvendige oppgaver.</p> <p>Medvirkningsopplegget som er beskrevet virker bra, men dette kommer ikke tydelig frem i fremdriftsplanen, kanskje dette er tenkt under <i>Datainnsamling, produksjon av planforslag</i> i tabellen. Det er viktig med synlighet og forutsigbarhet for å oppnå gode medvirkningsprosesser. Derfor bør ulike verksteder eller temamøter/møtevirksomhet på ulike arenaer også vurderes å bli tilføyd i fremdriftsplanen. Planprosessen som er foreslått har en god og realistisk fremdrift. Det er også positivt at planprosessen skal evalueres våren 2022.</p> <p>Vedtak av kommuneplanens samfunnsdel vil ifølge fremdriftsplanen være januar 2022. Det betyr at planen også må være gjenstand for rullering i 2023-24 med tanke på kommunevalget i 2023, og konstituering av det nye kommunestyre. Dette er viktig for at</p>	<p>Det er lagt til informasjon om organisatoriske løsninger for å løse kommunale oppgaver. Dette sees i sammenheng med omstillingsarbeidet som foregår, og det vises til kapittel 9.4 «omstilling og organisatoriske løsninger».</p> <p>Det har vært orientert i alle råd og utvalg om prosessen. Det har og vært dialog med ungdomsrådet for å forsøke å finne gode alternativer for medvirkning av barn og unge. Fauske kommune arbeider med å utarbeide en medvirkningsstrategi som ferdigstilles desember 2020,</p>
--	---	---

	<p>Fauske kommune skal kunne opprettholde politisk eierskap til den overordna planen, og for at planen skal kunne holdes aktuell og bli brukt som et politisk styringsverktøy.</p> <p>Plan og miljø</p> <p>Det er viktig å sikre god sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Samfunnsdelen skal blant annet beskrive arealbehov, og gi føringer for arealbruken. Det er derfor bra at kommunen skal utarbeide arealstrategi i samfunnsdelen. Nfk er fornøyd med at kommunen fastslår at arealstrategiene og all arealplanlegging skal gjenspeile regional arealpolitikk, jf. Fylkesplan for Nordland 2013-2025, som inneholder følgende fem tema:</p> <ul style="list-style-type: none"> • By- og tettstedsutvikling • Naturressurser, kulturminner og landskap • Næringsutvikling • Kystsonen • Klima og klimatilpasning <p>Når ny arealdisponering foreslås bør dette bygge på et dokumentert og grunnlagt behov. Nfk anbefaler derfor at kommunen utarbeider et arealregnskap, som viser tilgjengelig areal for bolig- fritidsbolig, samt næringsarealer. Det er viktig at hensynet til biologisk mangfold og naturens tåleevne ligger til grunn for arealforvaltningen. Arealbruken skal skje etter ei avveining mellom nærings-, friluftslivs- og miljøinteresser. Dette vil bidra til at arealforvaltningen blir bærekraftig og gir forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen, jf. målet i Fylkesplan for Nordland 2013-2025.</p>	<p>som skal slås sammen med framdrftsplanen.</p> <p>Innspill tas til etterretning, og kommunen skal utarbeide arealregnskap. Dette utføres i forkant, eller som en del av revidering av kommuneplanens arealdel.</p>
--	--	--

		<p>Folkehelse</p> <p>Det er bra at folkehelseperspektivet er gjennomgående og at kunnskapsgrunnlaget brukes aktivt i utforming av strategier og målsettinger samt som fokusområder for ny samfunnsplan. Kommunen synes å ha en god forståelse av helheten og sammenhengene i arbeidet med å kunne skape gode og helsefremmende bo- og levekår i kommunen med søkelys på arbeidet mot utjevning av sosiale ulikheter i helse og folkehelse i et livsløpsperspektiv. Dette er områder som er i tråd med regional og statlig politikk.</p> <p>Nfk er fornøyd med at kommunen legger FN sine bærekraftsmål til grunn for samfunnsutvikling. Det er en klar sammenheng mellom en god samfunnsutvikling og målene om å nå flere av bærekraftsmålene</p>	
10	Fylkesmannen i Nordland 30.10.20	<p>Vi viser til oversendelse av 11.09.2020 i forbindelse med høring av forslag til kommunal planstrategi 2020 – 2023. Det meldes samtidig om oppstart av kommuneplanens samfunnsdel med forslag til planprogram.</p> <p>Regjeringen vedtok 14. mai 2019 Nasjonale forventninger til den regional og kommunale planleggingen for perioden 2019- 2023. Som det går fram forventes det at regional og kommunal planlegging bygger på FNs bærekraftsmål, så kommuneplanarbeidet må derfor legge til rette for en utvikling som er miljømessig, sosial og økonomisk bærekraftig. Det er positivt at Fauske har som mål å styrke kommuneplanens samfunnsdel som politisk styringsverktøy, og søker å se på helhet og sammenheng i plansystemet. Dette innebærer god kopling mellom det overordnede planverket, sektorplaner og økonomiplanen. Videre å være oppmerksom på områder som er sektorivergripende eller</p>	Fylkesmannen i Nordlands innspill tas til orientering og etterretning.

	<p>som krever tverrfaglig oppgaveløsning. Vi viser i den forbindelse til de nasjonale strategiene Bolig for velferd og Leve hele livet, som eksempler på slike.</p> <p>Det kan være et godt utgangspunkt å bruke KS sine 6 politikkområder som utgangspunkt og metodikk i utformingen av en helhetlig politikk for samfunnsutviklingen og for kommunen som organisasjon.</p> <p>Fauske kommune er i en svært utfordrende økonomisk situasjon og er innmeldt i ROBEK. Kommunen har ikke mulighet til å gjøre nye investeringer før økonomien er under kontroll. Driftsnivået i kommunen er for høyt og må tas ned for å tilpasse inntektsrammen. Dette er viktige forutsetninger som må legges til grunn i kommunens overordnede planarbeid. Et overordnet mål med planarbeidet må derfor være å legge til rette for nødvendige omstillingsprosesser i kommunen.</p> <p>Vi hadde gjerne sett at planstrategiprosessen også var blitt brukt til å diskutere om kommunen har forutsetninger for å møte fremtidens utfordringer alene, eller om kommunen heller bør bygge en større og sterkere kommune sammen med nabokommuner. I tillegg kunne det vært klargjort hvilke planoppgaver kommunen samarbeider med andre kommuner om, samt foretatt en vurdering av områder der slikt samarbeid kan være mulig eller naturlig ha. Vi er i denne sammenhengen kjent med at kommunen bl.a. samarbeider med de andre saltenkommunene om klima- og energiplanlegging i Plan- og klimanettverk Salten, og at Fauske, Bodø og Saltdal nylig har fått gjennomført en felles planlegging av sjøområdene i Skjerstadvfjorden.</p>	<p>Det legges til tekst om interkommunalt samarbeid .</p>
--	--	---

		<p>Kommunen har nå også har sendt planprogram for kommuneplanens samfunnsdel på høring. Vi oppfordrer derfor kommunen til å ta inn i programmet at det i samfunnsdelen både skal foretas</p> <ul style="list-style-type: none"> • en vurdering av om framtida blir best sammen med en eller flere nabokommuner, eller om kommunen skal fortsette alene, og • en klargjøring av hvilke muligheter interkommunalt samarbeid kan medføre, blant annet på planområdet. <p>Diskusjonen om utfordringene og det videre arbeidet med samfunnsdelen bør for øvrig bygge på et mest mulig oppdatert kunnskapsgrunnlag. Vi legger derfor ved lenker til en del nyttige databaser som kommunen kan benytte i arbeidet med kunnskapsgrunnlag og utfordringsbildet.</p> <p>Ressurser/lenker til kommunedata: www.nykommune.no www.kommunedata.no www.kommunedata.no www.kommunebarometeret.no www.bedrekommune.no www.skoleporten.no www.fhi.no www.indeksnordland.no www.ks.no</p> <p>Arealregnskap Arealinngrep er en alvorlig trussel mot naturmangfoldet. Menneskelig aktivitet har blant annet endret 75 % av miljøet på land (jf. fakta-ark om Naturpanelets første hovedrapport). I tillegg er det av avgjørende betydning for klimaet i global sammenheng</p>	<p>I arbeidet med samfunnsplanen skal dette vurderes og klargjøres. Følgende tekst er lagt til i kpt. 9.4: Fauske kommune er i en svært utfordrende økonomisk situasjon, og er innmeldt i ROBEK. Det er ikke muligheter for å gjøre investeringer før økonomien er under kontroll. Driftsnivået er for høyt, og må tas ned for å tilpasse inntektsrammen. Et av de overordnede målene med kommuneplanarbeidet må være å legge til rette for nødvendige omstillingsprosesser i kommunen. Det er nødvendig å se nærmere på hvilke organisatoriske løsninger som kan gjøres. Det er ansatt en omstillingskoordinator som tiltrer 1. januar 2020. Gjennom kommuneplanprosessen må det diskuteres om kommunen har forutsetninger for å møte fremtidens utfordringer alene, eller om kommunen bør bygge en større og sterkere kommune sammen med andre</p>
--	--	--	--

	<p>at vi nå i vesentlig grad opprettholder eksisterende naturområder og andre områder med vegetasjonsdekke, slik at utslipp av klimagasser som følge av tiltak i slike områder i minst mulig grad bidrar til global oppvarming og reduserer eller oppveier betydningen av kommunale tiltak for utslippsreduksjoner. Betydningen av dette blir klargjort i NINA-rapporten «<i>Karbonlagring i norske økosystemer</i>», som kan lastes fra hjemmesiden til WWF.</p> <p>Det er derfor svært viktig at all planlegging framover har et overordna fokus på å begrense omdisponeringen av arealer med naturlig lager av karbon. Ved at Fauske kommune nå tar inn som arealstrategi at behovet for bolig- og næringsarealer skal kartlegges, og også at det skal utarbeides en prioriteringsrekkefølge, legger kommunen også grunnlaget for at bl.a. arealer med naturlig lager av karbon i størst mulig grad kan bevares for framtida.</p> <p>For gjennomføring av denne strategien vil det være en forutsetning at det foreligger et arealregnskap som viser tilgjengelige tomter til utbyggingsformål i områder som er planmessig avklart. Ved å sammenholde dette med forventet utvikling og sammensetning i befolkningen, samt forventet arealbehov til blant annet næringsutvikling, kan kommunen avklare det reelle behovet for å legge ut nye arealer til ulike utbyggingsformål.</p> <p>Slik vi ser det er et slikt arealregnskap en forutsetning for all arealplanlegging. Vi viser her til at det er et krav etter forskrift om konsekvensutredninger at aktuelle alternativer i tilstrekkelig grad er utredet, jf. forskriftens § 19. Om det ikke foreligger en klargjøring av alternativene til planlagt utbygging, dvs. tilgjengelige muligheter i planavklarte områder,</p>	<p>nabokommuner (jf. Fylkesmannen i Nordlands innspill, se vedlegg Merknadsbehandling». Det må klargjøres hvilke oppgaver kommunen samarbeider med andre om, og om det er behov og/eller nødvendig med ytterligere interkommunale samarbeid. Det skal i arbeidet foretas vurderinger på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En vurdering av om framtida blir best sammen med en eller flere nabokommuner, eller om kommunen skal fortsette alene, og • En klargjøring av hvilke muligheter interkommunalt samarbeid kan medføre, blant annet på planområdet. <p>Det skal utarbeides arealregnskap for Fauske kommune.</p>
--	---	---

er det heller ikke mulig å vurdere konsekvensene av å ikke gjennomføre planlagt utbygging, dvs. «nullalternativet». Om planlagt tiltak berører naturmangfold vil denne typen analyser også være nødvendige for å tilfredsstille kravet til begrunnelse i henhold til naturmangfoldlovens kap II (jf. § 12).

Betydningen av at samfunnsdelen brukes til å klargjøre arealbehovet og utvikle arealstrategier er omtalt i kap. 6 i veileder T-1492 – «Kommuneplanprosessen – samfunnsdelen – handlingsdelen», der bl.a. følgende går fram: «Samfunnsdelen må inneholde vurderinger av forventet utvikling. Sammenhengen mellom befolkningsvekst og arealbehov må komme tydelig fram. Arealregnskap over utbyggingsareal som ligger inne i gjeldende plan bør presenteres. Analyser av forventet befolkningsutvikling gir føringer for framtidig arealbehov. Behov for utbyggingsareal bør dokumenteres og begrunnes.» Fylkesmannen vil følgelig framover legge stor vekt på at kommunen, som grunnlag for eventuelt å ta nye arealer i bruk, kan begrunne dette ut fra ei konsekvensutredning der arealregnskap er en del av grunnlaget.

Miljø og klima

Ved at kommunen legger opp til at FN's bærekraftsmål og KS sine 6 politikkområder skal ligge til grunn for all planlegging, viser kommunen også intensjon om å ivareta regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging. Kommunen viser på denne måten også at bærekraftsmålene henger sammen. Vi vil imidlertid peke på betydningen av at kommunen ivaretar ansvaret sitt for de grunnleggende bærekraftsmålene, fordi dette er helt nødvendige forutsetninger for at resten av målene

skal kunne nås (og også for menneskelig eksistens). Figuren over illustrerer hvordan bærekraftsmålene henger sammen, og viser at opprettholdelse av økosystemtjenestene er grunnleggende i denne sammenhengen.

Klima

Følgende går bl.a. fram av kap. 3 i statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning:

«Kommunene og fylkeskommunene skal i sin overordnede planlegging innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser m.v..».

«Planer som behandler klima- og energispørsmål skal følges opp gjennom handlingsdelen og mer detaljerte planlegging m.v.»

*«Planer som behandler klima- og energispørsmål **skal vurderes revidert minst hvert fjerde år**, jf. bestemmelsene om revisjon av kommunale og regionale planstrategier.»*

«Planer som behandler klima- og energispørsmål bør være strategisk innrettet, og bygge på grundige analyser av nåsituasjon. Det bør legges vekt på samarbeid om langsiktige mål, samtidig som det utredes tiltak som kan gjennomføres på kort sikt.» (pkt 3.1)

«Planene bør, basert på relevans og lokale forhold, omfatte (pkt 3.1):

a. Informasjon om klimagassutslipp i kommunen, fordelt på kilder og sektorer m.v.

b. Informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi innen kommunens grenser, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser.

c. Framskrivning av utslippene i kommunen om det ikke gjennomføres nye tiltak, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon m.v.

d. Ambisiøse mål for utslippsreduksjoner.

	<p><i>e. Ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen for øvrig.</i></p> <p><i>f. Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging m.v.</i></p> <p><i>g. Utredning av virkemidler som kan tenkes benyttet for å nå målsettingene, herunder en vurdering av om virkemidlene er kostnadseffektive.</i></p> <p><i>h. Handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.</i></p> <p><i>i. Sammenhengen mellom klima- og energiplanlegging og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.»</i></p> <p>Fauske kommune har nylig vedtatt energi og klimaplan for perioden 2018 – 2030, samt handlingsplan for klimatiltak for perioden 2019-2022. Vi ser at denne planen bygger på et solid kunnskapsgrunnlag, og er nå også kjent med at kommunen samarbeider med de øvrige Saltenkommunene om å få gjennomført en analyse av kommunenes «klimafotavtrykk». Dette er nødvendig kunnskap for at kommunene skal kunne innrette virksomheten sin mest mulig klimavennlig, og også om kommunen skal utarbeide klimaregnskap og -budsjett. Som eksempel kan vi her vise til at Nordland fylkeskommune, på grunnlag av analyse av klimafotavtrykk gjennomført ved bruk av konsulenttenester, har utarbeidet et klimabudsjett for 2020.</p> <p>Planstrategien viser at handlingsdelen til energi- og klimaplanen skal vurderes årlig. Dette vil være viktig for å følge opp planretningslinjens krav, ved at tiltakene i denne</p>	
--	--	--

	<p>planen skal følges opp i kommuneplanens handlingsdel / økonomidel. Det går videre fram at den teoretiske delen ikke har behov for revidering i perioden. Slik vi ser det bør dette likevel vurderes, siden kommunen nå er i ferd med å få gjennomført en analyse av kommunens klimafotavtrykk, jf. ovenfor. Denne analysen bør, slik vi ser det, tas inn som del av kunnskapsgrunnlaget for kommuneplanleggingen så snart den foreligger.</p> <p>Som påpekt ovenfor er det viktig at FN's grunnleggende bærekraftsmål ivaretas gjennom politikkområdet «Klima- og miljøvennlig utvikling». Vi vil imidlertid oppfordre til at utvikling av klimaregnskap- og budsjett tas inn som del av planprogrammet for samfunnsdelen, slik at det blir mulig å etterprøve om utviklingen går som planlagt. Som eventuelt bidrag til videre utvikling av kunnskapsgrunnlaget kan vi vise til Miljødirektoratets statistikk for utslipp av klimagasser (som kommunen trolig er kjent med). Kommunalbanken har videre etablert en nettside, der det bl.a. er mulig å finne klimarisiko (finansiell risiko) som følge av klimaendringer (basert på Miljødirektoratets tall). Her er det mulig å se bl.a. hvordan klimarisiko kan ramme næringer som er viktige for kommunen, og også se hvor store utslippskutt som er nødvendig for at kommunen skal bidra til å nå nasjonale målsettinger. Dette vil være grunnleggende kunnskap å ha med seg også for øvrige områder i samfunnsdelen.</p> <p>Samordna bolig-, areal- og transportplanlegging vil bli viktig også av klimahensyn i tida som kommer. Hvordan klimahensyn blir ivaretatt framover vil i betydelig grad avhenge av at strategien om fortetting og høyere utnyttingsgrad følges opp, og at den kombineres med strategien om kartlegging av behov for bolig- og næringsarealer.</p>	<p>Tekst i planstrategi om energi- og klimaplanen endres til at planen skal vurderes årlig. Når kommunens analyse av klimafotavtrykk og andre viktige kunnskapsgrunnlag – skal dette tas inn fortløpende.</p> <p>Utvikling av klimaregnskap- og budsjett skal vurderes senere i planprosessen.</p>
--	--	--

		<p>Det bør også vurderes om det er behov for interkommunalt samarbeid for samordning av bolig-, areal- og transportplanleggingen på tvers av kommunegrensene (jf. forslag til nytt punkt om kartlegging av behov for interkommunal planlegging ovenfor).</p> <p>Naturmangfold</p> <p>Som grunnlag for kommunal planlegging og politisk eierskap kan det med fordel vurderes også å utarbeide en egen kommunedelplan for naturmangfold, slik at områder med særskilt verdi for naturmangfoldet blir tatt hensyn til i den fysiske planlegginga m.v. (I Nordland har Flakstad, Vestvågøy og Vågan nylig fått midler fra Miljødirektoratet til slik planlegging, jf. hjemmesida vår)</p> <p>Uavhengig av om en slik plan blir utarbeidet bør kommunens naturmangfold, bl.a. i form av viktige områder for biologisk mangfold og landskap, også synliggjøres som grunnlag for fastsetting av kommunale arealstrategier i samfunnsdelen og videre kommunal arealplanlegging. Dette vil også kunne bidra til kommunalt eierskap og forståelse, noe som vil ha stor betydning når press fra bl.a. lokale utbyggingsinteresser skal veies mot naturverdier, som ikke direkte kan måles i økonomiske enheter.</p> <p>Samfunnssikkerhet og beredskap</p> <p>Under forslag til prioritering av planoppgaver 2020-2023 vedlegg 1, kan det se ut som at beredskapsplanen skal revideres i 2021, og hvert fjerde år. I henhold til § 6 i forskrift om kommunal beredskapsplikt skal beredskapsplanen være oppdatert og revideres minimum en gang per år. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og</p>	<p>Dette skal utredes.</p> <p>Det gjøres per tiden kartlegginger i kommunen. Det må vurderes på bakgrunn av det samlede planverket, og kunnskapsgrunnlaget – om det er behov for en egen kommunedelplan for naturmangfold.</p> <p>Skrivefeil i dokumentet rettes opp i henhold til § 6 i forskrift om kommunal beredskapsplikt.</p>
--	--	---	---

	<p>byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd, og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.</p> <p>Planstrategien bør beskrive utviklingstrekk, utfordringer og strategiske valg tilknyttet samfunnssikkerhet jf. plan- og bygningsloven § 10-1, og det er viktig å avklare hensynet til samfunnssikkerhet tidlig i planprosesser slik at det kan være førende for den videre planleggingen.</p> <p>Kommunen oppfordres til å implementere klimatilpasning som en del av arbeidet med samfunnssikkerhet i planstrategien og planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel, og jobbe systematisk og helhetlig på tvers av sektorer i kommunen.</p> <p>I kommuneplanens samfunns- og handlingsdel, samt andre relevante planer, bør kommunen basert på lokale forhold, vurdere hvordan endringer i klima kan påvirke blant annet samfunnssikkerhet, kritisk infrastruktur, natur- og kulturmiljø, befolkningens helse, samt forutsetninger for berørte næringer, og hvordan dette skal følges opp, jf. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Jf. De Nasjonale forventningene til kommunal planlegging 2019-2023, forventer regjeringen at kommunene legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet. Kommunene må planlegge med tanke på hyppigere og større flommer, økt skredfare og stigende havnivå med påfølgende høyere stormflo.</p> <p>I arbeidet med klimatilpasning, er klimaprofilen for Nordland et viktig kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i kommunenes overordnede planlegging. Klimaprofilen finnes på</p>	
--	---	--

	<p>www.klimaservicesenter.no. Fylkesmannen i Nordland har utarbeidet temperaturprofiler, nedbørsprofiler og fremtidige stormflonivåer for ulike steder i Nordland basert på klimaprofilene. Disse dataene finner dere her: https://www.fylkesmannen.no/Nordland/Samfunnssikkerhet-og-beredskap/klimatilpasning/</p> <p>Landbruk og reindrift Planbehov i tilknytning til landbruks- og reindriftsnæringene</p> <p>Kommuneplanen er det viktigste verktøyet kommunen har for å ta strategiske valg og sikre behovene til primærnæringene i kommunen. Det er derfor bra at kommunen er i gang med revidering av samfunnsdelen og at arealdelen for områder i kommunene skal rulleres. Tydelige føringer i samfunnsdelen er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for landbruksnæringene og deres sameksistens med andre næringer og samfunnsinteresser.</p> <p>Interkommunale og regionale planer kan være nyttige i planleggingen av ulike fagområder. Slike planer er særlig relevante for reindriftsnæringa, som drives på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Planene kan bidra til viktige og godt koordinerte arealavklaringer for sammenhengende reindriftsområder.</p> <p>Andre plantyper som har relevans for landbruksnæringene er strategisk næringsplan og temaplaner for beitebruk, utmarksressurser, mv. Slike temaplaner kan være nyttige som</p>	<p>Strategiske valg og føringer for landbruksnæringene skal forankres i samfunnsplanen. Likevel vil også landbruksforvaltningen bringes inn i arbeidet med</p>
--	---	--

	<p>et kunnskapsgrunnlag for annen planlegging. Generelt anbefaler vi imidlertid at strategiske valg og føringer for landbruksnæringene forankres i samfunnsdelen, heller enn at kommunene lager mange ulike temaplaner med egne handlingsdeler. Dette gjør det enklere å samordne satsninger og prioriteringer med andre sektorer og interesser i kommunen. I Fauna KFs strategiarbeid for næringsutvikling, kan landbruksforvaltningen være en viktig medspiller</p> <p>Nasjonale og regionale føringer og mål</p> <p>Plan- og bygningslovens (pbl) § 3-1 angir oppgaver, mål og krav som skal inngå i planleggingen og som planer skal bidra til å løse eller sikre. Tre av kravene som er listet opp er at planer skal b) sikre jordressursene, c) sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, samt d) legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling. Her ligger det en klar forventning om at planmyndighetene gjennom sine planer ivaretar ressursgrunnlaget og legger til rette for verdiskaping og utvikling i primærnæringene innenfor landbruket (jordbruk, reindrift og skogbruk).</p> <p><i>Regjeringens forventninger til kommunene</i></p> <p>I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 har fylkeskommunene og kommunene fått økt handlingsrom og større ansvar for å sikre nasjonale og vesentlige regionale interesser i planleggingen. Et bærekraftig velferdssamfunn er avhengig av at det skapes verdier og arbeidsplasser i hele landet. Landbruket og utmarksressursene er viktige for mat- og planteproduksjon, bosetting, kulturlandskap og som grunnlag for nye, grønne næringer. Skogen kan gi positive</p>	<p>kommunedelplan for strategisk næringsutvikling.</p>
--	---	--

klimagevinster gjennom opptak av CO2 og binding av karbon gjennom bruk av tre. Reindriften er mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur. Regjeringen ber kommunene velge utbyggingsløsninger som sikrer landbrukets næringsgrunnlag og reduserer omdisponeringen av dyrka mark. De slår videre fast at det er viktig at naturgrunnlaget for samisk kultur og språk, næringsutvikling og samfunnsliv sikres. Kommunale og regionale planer bør trekke langsiktige grenser mellom henholdsvis by- og tettstedsområder og store sammenhengende landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder.

Tydelige signaler om jordvern

Fra dagens regjering og storting er det en tydelig holdning til at jordvernet skal vektlegges i større grad enn tidligere. Nasjonal jordvernstrategi ble i 2015 vedtatt av Stortinget, med klare forventninger om å redusere omdisponering av dyrket jord og dyrkbar jord. Målet er at årlig omdisponering av disse jordbruksressursene ikke skal overstige 4000 dekar. Strategien ble oppdatert i forbindelse med statsbudsjett for 2019 og viderefører i stor grad de samme forventningene, i tillegg til to nye tiltak.

I slutten av 2018 sendte landbruks- og matministeren ut et brev til fylkesmennene for å klargjøre jordvern som nasjonal eller vesentlig regional interesse i kommunenes planlegging. Brevet viser tydelig hvilke vurderingskriterier som er aktuelle når Fylkesmannen skal fremme innsigelser med bakgrunn i jordvern.

For Nordland har Fylkesmannen fulgt opp de nasjonale målsettingene og vedtatt en strategisk plan for jordvern i Nordland. Denne planen beskriver hvordan forvaltningen, og særlig kommunene, skal følge opp jordvernens hensynet i arealplanleggingen. I vår

strategiske plan har vi som mål at det ikke skal omdisponeres mer enn 200 daa dyrka og 200 daa dyrkbar jord i Nordland per år. Helst bør årlig omdisponering være lavere enn dette.

Ansvar for å sikre ressursgrunnlaget for reindrift

Fylkesmannen har i sitt embetsoppdrag fått ansvar for å gjøre offentlige myndigheter bevisst på det ansvaret som følger av Grunnlovens § 108 og folkerettens regler om urfolk og minoriteter. Samisk reindrift i Nordland er nært knyttet til samisk kultur, språk og samfunnsliv. Ut fra Grunnloven, folkeretten og norsk rett skal myndighetene legge forholdene for å sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Dette gjelder både sikring av de verdiene som finnes i dag og utviklinga for framtida. I plansammenheng i Nordland dreier dette seg først og fremst om at offentlige planer skal bidra til å sikre ressursgrunnlaget for samisk reindrift i nåtid og framtid. Dette følger også av reindriftslovens formålsparagraf § 1 andre ledd.

Strategiske valg for landbruksnæringene

Primærnæringenes rolle i samfunnsutviklinga

Landbruk består av arealintensive næringer (jordbruk, skogbruk og reindrift) som har stor betydning for Fauske kommune. Landbruket spiller også en viktig rolle i utviklingen av livskraftige lokalsamfunn og regioner. Kunnskap om arealene som utgjør ressursgrunnlaget for landbruksnæringene og om bruken av arealene er viktig for å kunne ta riktige strategiske valg. Dette gjelder både for innmarks- og utmarksområdene i kommunen.

	<p>I samfunnsdelen bør kommunen se landbruksnæringenes verdi og muligheter i sammenheng med sysselsetting og bosetting, men også når det gjelder å opprettholde kulturlandskapet, det biologiske mangfoldet og matproduksjonen. Godt planarbeidet vil legge til rette for at landbruksnæringene har gode og langsiktige rammevilkår, slik at vi når nasjonale målsettinger om økt matproduksjon i takt med befolkningsvekst. I tillegg til at landbruket produserer mat, bioenergi og tømmer er landskapet som produseres en ressurs for salg og formidling av kunnskap om natur, kulturhistorie og næring. Å pleie kulturlandskapet er viktig for bevaring av en rik flora og fauna, samtidig som ulike kulturelle og estetiske verdier blir ivaretatt. Kulturlandskapet gir gode muligheter for ferdsel og opplevelser, som kan bidra til god folkehelse.</p> <p>For å styrke den totale verdiskapingen må alle ressurser på landbrukseiendommen tas i bruk. Gjennom innovasjon og omstilling ligger det muligheter for økt verdiskaping basert på landbrukets ressurser og ny kunnskap. Markedene for lokalprodusert mat med særpreg, bygdeturisme, naturopplevelser, økologisk mat og helse- og omsorgstjenester fins og er i vekst. Dette gjelder også for reindriftsnæringa, som i tillegg til tradisjonell reindrift kan utvikle tilleggsnæringer innen videreforedling av reinkjøtt og biprodukter av rein, reindriftsbasert reiselivsvirksomhet, lærings- og omsorgsbaserte tjenester, mv. Reindriftsnæringa kan bidra med kortreist mat av høy kvalitet, i kombinasjon med kulturformidling og opplevelser. Dette kan gi økt verdiskaping og sysselsetting i kommunen. Et tett samarbeid med reindrifts- og landbruksnæringa kan legge til rette for utvikling av kultur- og opplevelsesprodukter ut over det som finnes i dag.</p>	
--	---	--

	<p><i>Arealstrategier som verktøy</i></p> <p>Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for framtidige prioriteringer og utvikling i kommunen. Gjennom å vedta en tydelig arealstrategi i samfunnsdelen gir kommunen seg selv et godt verktøy for å sikre ressursgrunnlaget for landbruksnæringene (jordbruk, skogbruk og reindrift) og deres sameksistens med andre næringer og samfunnsinteresser. I tillegg til den foreslåtte strategien å definere viktige landbruksareal er andre eksempler på arealstrategier at ressursgrunnlaget for primærnæringene ikke skal forringes, og at kommunen skal legge til rette for næring og industri som kan og vil bidra til at landbruksnæringene fortsatt har gode vilkår i kommunen.</p> <p>Det er viktig at kommunen følger opp arealstrategiene i arealdelen, og legger disse til grunn for planarbeidet. Ved å la arealstrategiene være førende for kommuneplanprosessen, kan kommunen også avgrense omfanget av uønskede innspill og planendringer. Dette kan gi en mer effektiv og målrettet prosess.</p> <p><i>Kunnskap og føringer fra tidligere plan- og strategiarbeid</i></p> <p>Tidligere arbeid med temaplaner for landbruksbruksområdet bør inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget for samfunnsdelen. I den grad tidligere plan- og strategiarbeid definerer strategiske valg og føringer for landbruksnæringene bør disse forankres i samfunnsdelen. Dette gjør det enklere å samordne satsninger og prioriteringer i landbruket med andre sektorer og interesser i kommunen. Det blir også enklere å koble satsningsområdet mot kommunens økonomiplan. Fauske gjennomfører landbruk- og reindriftsnæringsprosjektet Matauk, dette er nå halvveis i prosjektperioden og erfaringer</p>	<p>Foreslått arealstrategi legges til: Ressursgrunnlaget for primærnæringene skal ikke forringes. Kommunen skal legge til rette for næring og industri som kan og vil bidra til at landbruksnæringene fortsatt har gode vilkår i kommunen.</p>
--	--	--

		<p>og kunnskap fra arbeidet i prosjektet kan også inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget for samfunnsdelen.</p> <p>Medvirkning</p> <p>Reindriftrretten er opparbeidet gjennom alders tids bruk, og er en rettighet på linje med grunneierretten. Reindrifutøverne bør inviteres direkte inn som deltakere i kommunens planarbeid, gjerne gjennom særmøter om temaene næring og samisk kultur, og for gjennomgang av arealdisponeringer som kan påvirke reindrifstinteressene i kommunen. Berørte reinbeitedistrikt og svenske samebyer har en viktig rolle i plansaker i reinbeiteområdet, både som rettighetshaver og som kunnskapsleverandør for bruken av ulike områder til reindrift. Fylkesmannen er statlig myndighet og fagorgan på reindrifsområdet. Denne rollen innebærer å ivareta nasjonale og vesentlig regionale interesser for reindriffta, blant annet gjennom å fremme innsigelse til arealplaner som er i strid med reindrifstverdier av nasjonal betydning. Siden reinbeitedistriktet og Fylkesmannen har ulike roller i forbindelse med arealsaker, må kommunen forholde seg til begge aktører i planarbeidet.</p> <p>Det er to reinbeitedistrikt med beiterett i Fauske kommune, Balvatnet og Duokta. Distriktsplanene for hvert av reinbeitedistriktene ligger på vår nettside. Planene gir en oversikt over reindriffta i området og kan være et kunnskapsgrunnlag i planarbeidet. For å sikre at det fortsatt kan drives landbruk i kommunen trenger man kunnskap om lokale forhold. I Fauske kommune har den lokale landbruksforvaltningen kunnskap om jordbruket i kommunen. God dialog mellom landbruksforvaltningen og planavdelingen er</p>	<p>Det kommunale foretaket Fauna arbeider med prosjektet Matauk, og vil bringes inn i kommuneplanprosessen. Reinbeitedistrikt og reindrifutøvere vil bli involvert i planprosessene. De har og fått muligheten til å komme med sine innspill i høringen av</p>
--	--	--	--

	<p>en viktig forutsetning for at de kommunale planene skal ivareta arealressursene. I tillegg bør kommunen legge til rette for god dialog med landbruksaktørene i kommunen og med prosjektleder i prosjektet Matauk, slik at innspill og ønsker fra næringen kan tas med videre inn i planleggingen.</p> <p>Universell utforming og boligpolitikk</p> <p>Fylkesmannen vil be om at prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming gjøres gjeldende i all planlegging, slik at samfunnet og de fysiske omgivelser tilrettelegges for alle og gir like muligheter for samfunnsdeltakelse. FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) pålegger myndighetene å fremme, beskytte og sikre menneskelige rettigheter og grunnleggende friheter for alle i samfunnet.</p> <p>Likestillingscenteret KUN og Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) har sammen med fire råd for nedsatt funksjonsevne i Trøndelag utviklet en veileder om CRPD for kommuner og kommunale råd. Den 16. november arrangeres et webinar som tar for seg praktisk arbeid med CRPD. https://www.kun.no/webinar-crpd.html</p> <p>Den kommunale planleggingen skal legge til rette for tilstrekkelig og variert boligbygging med sosial infrastruktur og offentlige tjenestetilbud i tilknytning til kollektivknutepunkter. Gjennom god planlegging og en tydelig utbyggingsstruktur kan kommunen være med å utvikle gode lokalsamfunn og boligområder med attraktive byrom/møteplasser, stimulere til fysisk aktivitet og et mer helsefremmende miljø.</p> <p>Kommunenes ansvar for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet er hjemlet i flere lover og bestemmelser. Å bo dårlig eller å være bostedsløs kan ha store negative</p>	<p>kommunal planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel.</p>
--	---	---

	<p>konsekvenser for livskvaliteten. Det blir vanskeligere å ta imot og ha nytte av helse-, omsorgs- og velferdstjenester, gjennomføre utdanning og delta i arbeidslivet. Særlig alvorlig er det når boligen og bomiljøet ikke bidrar til trygge oppvekstvilkår for barn og unge.</p> <p>Fauske kommune er med i prosjektet «Boligsosiale hensyn i helhetlig kommunal planlegging» sammen med tre andre Nordlandskommuner, Husbanken og Fylkesmannen i Nordland. En av målsetningen i prosjektet er at kommunen skal utarbeide en temaplan. Fauske kommune har en Boligsosial handlingsplan som ble vedtatt i 2018. Denne er vedtatt integrert i en ny boligpolitisk temaplan. Arbeidet med temaplanen er igangsatt og planen estimeres ferdigstilt i 2021/2022. For å sikre effektive og helhetlig innsats på området, er det viktig at kommunen fortsatt løfter fram boligpolitiske og boligsosiale hensyn i planleggingen også på tvers av sektorer. Kommunen bes om å være særlig oppmerksom på barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, og sørge for en sosial profil på boligpolitikker som sikrer at også disse kan bo trygt og godt.</p> <p>Fylkesmannen viser til Regjeringens temaside om boligsosialt arbeid. Nettstedet www.veiviseren.no viser hvordan kommunen kan jobbe med boligsosiale hensyn i planleggingen (Bolig for velferd).</p> <p>Oppvekst og levekår for barn og unge</p>	
--	--	--

	<p>Barn og unges oppvekstforhold kan avgjøre deres muligheter for en trygg oppvekst, motorisk utvikling og en god livslang helse. Det vil i tillegg ha innvirkning på andre sider ved livet f.eks. tilknytning til arbeidsliv og deltakelse i samfunnet. Å skape gode møtesteder, mulighet for fantasibasert lek, samvær og fysisk utfoldelse er de viktigste oppgavene samfunnet har overfor barn og unge. Gode fellesskapsløsninger er et godt utgangspunkt for et inkluderende oppvekstmiljø. Tidlig innsats er avgjørende for hvordan barn og unge lykkes i voksen alder.</p> <p>Overordnede målsetninger må sikre at barn og unge blir ivaretatt i all kommunal planlegging. Fylkesmannen har tidligere gitt innspill om å lage en helhetlig oppvekstplan, som ivaretar alle barn fra fødselen av, og som omfatter hele utdanningsløpet. I kap. 5.4 <i>Fag/temaplaner</i> i planstrategien ser vi at en ny samhandlingsplan for oppvekst og kultur: «Laget rundt barnet», er under utarbeidelse. Denne skal gjelde for perioden 2020-2024. Av tittelen og det som står beskrevet der, forstår vi at planen også omfatter barnevernområdet og at tiltak mot barnefattigdom blir dekket her. Det ville være positivt at kultur- og fritidstilbud for barn og unge også kom med i en slik plan.</p> <p>Gjennom oversiktsdokumentet <i>Folkehelse i Fauske 2020</i> har dere pekt ut hovedutfordringer og muligheter i kommunen jf. kap. 4.1. Det går fra seks ulike underkapitler der også barn og unges utfordringer kommer fram. I kap. 4.2 er det også en tanke for hvordan denne kunnskapen kan brukes videre i planarbeidet.</p> <p>Andre kilder til økt lokal kunnskap rundt barn og unges utfordringer og behov finnes i ulike nettportaler, for eksempel https://skoleporten.udir.no/, med blant annet</p>	<p>Planen «Laget rundt barnet» skal bidra til økt kunnskap blant kommunens ulike samarbeidspartnere – om hverandre, og om hvilke muligheter som finnes i samhandling. Å møte utfordringene hver for oss er ikke et alternativ. I Fauske kommune skal vi sammen utgjøre <i>laget rundt barnet</i>. Planen skal bidra til å bygge opp en ny organisasjonskultur på samhandlingsområdet, hvor en går bort fra silotenkingen – til å tenke mer helhetlig. Når samhandlingsplanen er iverksatt, må det tas stilling til om det skal utarbeides en helhetlig oppvekstplan slik Fylkesmannen etterspør.</p>
--	---	--

	<p><i>Elevundersøkelsen</i> for 7. og 10. trinn og <i>Nasjonale prøver</i> på 5. og 8. trinn. I Foreldreundersøkelsen får foresatte til barnehagebarn si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Resultatene der blir presentert på http://barnehagefakta.no/.</p> <p>Vi er kjent med at <i>Ungdataundersøkelsen</i> ble gjennomført på ungdomstrinnet og i videregående skole i 2019, der resultatene viser utfordringer og behov for ungdomsgruppene. Jf. https://www.ungdata.no/rapporter/. Kunnskapen fra disse to rapportene er viktig å ta med i den videre planleggingen for barn og unge.</p> <p>Vi tillater oss også å minne om flere statlige 'fornyelser' eller endringer som angår barnehage og skole, og som kan ha betydning for planarbeidet: fagfornyelsen i skolen (gjeldende fra aug. 2020), varslede endringer i barnehageloven (gjeldende fra 1.1.2021) og ny barne- og ungdomskulturmelding (skal legges fram i løpet av våren 2021). Planprogrammet kap. 10.2 handler om medvirkning. Her finner vi planer for hvordan barn og unge skal kunne medvirke: faste møter med ungdomsrådet, stands og workshops ved skolene og andre steder der barn og unge ferdes. Informasjon på internett og Facebook vil også bli brukt.</p> <p>Barn og unges medvirkning er viktig å ivareta i det videre arbeidet. Bred involvering og tidlig medvirkning oppnår man gjennom åpne prosesser, men det krever nøye planlegging og særskilt tilrettelegging for ulike aldersgrupper. Vi kjenner til at metodikken som gruppa <i>MED ungdom i fokus</i> – http://ungdom.com/, er kjent i Fauske, og at kommunen tidligere har arrangert <i>Fokusdag</i> for å høre barn og unges stemmer i saker</p>	
--	--	--

som angår dem. Vi ser det som positivt dersom denne metodikken blir videreført i prosessen for å planlegge for og med barn og unge.

Folkehelse

Fauske kommune har utarbeidet oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer og gjennom dette arbeidet har kommunen kartlagt sine utfordringer og muligheter. Dette er viktig grunnlag for videre planlegging. Kommunen peker blant annet på økende sosial ulikhet, og endringer i befolkningssammensetningen med økende antall eldre med de utfordringer og muligheter dette kan medføre. I tillegg har kommunen identifisert store utfordringer med hensyn til høyt sykefravær og lavere trivsel blant både unge og voksne enn mange andre kommuner i fylket.

Det er svært positivt at Fauske kommune vil utarbeide en god plan som prioriterer utjevning av sosial ulikhet i helse og folkehelsearbeid i et livsløpsperspektiv. Vi vil minne om at Helsedirektoratet har laget en veileder til et systematisk folkehelsearbeid, som er til stor nytte i dette arbeidet. Veilederen finnes på Helsedirektoratets nettsider www.helsedirektoratet.no

Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn peker på en tydelig kopling mellom eldre sin helse og stedet de bor på. Målet om at eldre skal klare seg selv så lenge som mulig betinger gode lokalmiljøer som legger til rette for dette. Som konkret hjelpemiddel til planlegging har Norske Arkitekters Landsforbund, på oppdrag fra Helsedirektoratet, utarbeidet håndbok i aldersvennlig stedsutvikling. Hensikten er å vise hvilke konkrete muligheter og verktøy kommunen har og hvordan planlegge for at eldre kan være aktive samfunnsdeltakere så lenge som mulig.

		<p>Den statlige eldrereformen «<i>Leve hele livet</i>» handler om en bred, tverrsektoriell utvikling og tilrettelegging i kommunene av det aldersvennlige samfunnet. Vi anbefaler dere å tydeliggjøre dette arbeidet i planstrategien.</p> <p>Vi viser til <i>Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, kap. 4</i> («<i>Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve</i>»). Der beskriver regjeringen hvordan de forventer at kommunene ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.</p> <p>Helse og omsorg</p> <p>Kommunen har en demensplan som gjelder for perioden 2020 – 2026. Kommunen har startet arbeidet med plan for habilitering og rehabilitering med en temaplan for rus og psykisk helse.</p> <p>Under <i>overordnede mål</i> er blant annet gode tjenester nevnt, men vi finner ikke helse og omsorg som overordnet tema nevnt i forslaget til planstrategi. Økning i antall eldre vil legge press på helsetjenesten. Fylkesmannen anbefaler at kommunen utarbeider en helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg, der eksisterende planer tas inn som egne kapitler. Planen bør omfatte alle helse- og omsorgstjenester som kommunen yter. Temaer som ikke er nevnt, eksempelvis smittevernplan, plan for helsemessig og sosial bedreskap er lovpålagte og bør inngå i en helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg. I tillegg bør plan for helsefremmende og forebyggende arbeid, helsestasjon og skolehelsetjeneste, frisklivsarbeid, kompetansebehov i sektoren, plan for legetjenester og annet inngå som egne kapitler i planen.</p>	<p>Når ny samfunnsplan er utarbeidet – ønsker Fauske kommune å utarbeide en helhetlig kommunedelplan som innbefatter planene og punktene Fylkesmannen skisserer. En slik plan vil omfatte alle helse- og omsorgstjenestene kommunen yter.</p>
--	--	--	---

		En slik helhetlig kommunedelplan kan sikre kommunen god faglig, administrativ og politisk styring over en sektor som legger beslag på en betydelig del av kommunens ressurser både med hensyn til personell og økonomi.	
--	--	---	--